

PHẦN HAI

LỊCH SỬ VIỆT NAM TỪ NĂM 1919 ĐẾN NAY

CHƯƠNG I

VIỆT NAM TRONG NHỮNG NĂM 1919 – 1930

TIẾT 15 – BÀI 14

VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

**Chiến tranh thế giới thứ nhất
(1914 - 1918) tàn phá nước Pháp**

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

I. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh.

Tại sao Pháp đẩy

Đề hàn gán vết thương chiến tranh, nhanh chóng khôi phục, phát triển kinh tế Pháp, cạnh tranh với các nước đế quốc khác, các tập đoàn tư bản Pháp một mặt tăng cường bóc lột giai cấp công nhân và nhân dân lao động trong nước, mặt khác ráo riết đẩy mạnh khai thác, bóc lột nhân dân các nước thuộc địa.

Việt Nam và Đông Dương sau Chiến tranh thế giới thứ nhất?

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh gây ra.

* **Các chương trình khai thác của Pháp:**

- Nông nghiệp.
- Công nghiệp.
- Thương nghiệp.
- GTVT
- Tài chính, thuế...

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

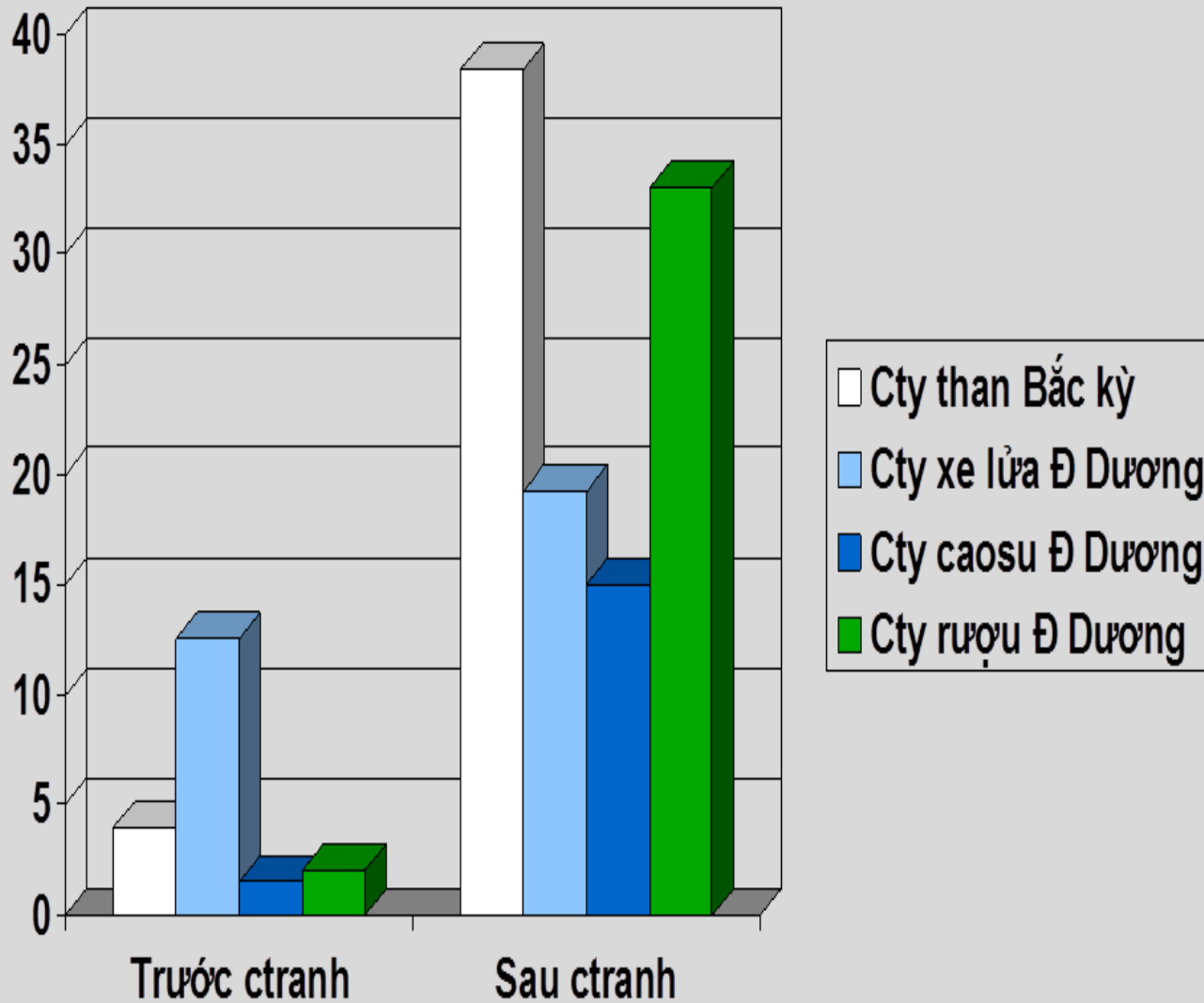
1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

* **Nguyên nhân:** Sau chiến tranh thế giới lần thứ I, Pháp bị tàn phá nặng nề, nền kinh tế kiệt quệ. Pháp đẩy mạnh chương trình khai thác thuộc địa để bù đắp thiệt hại do chiến tranh gây ra.

* **Các chương trình khai thác của Pháp:**

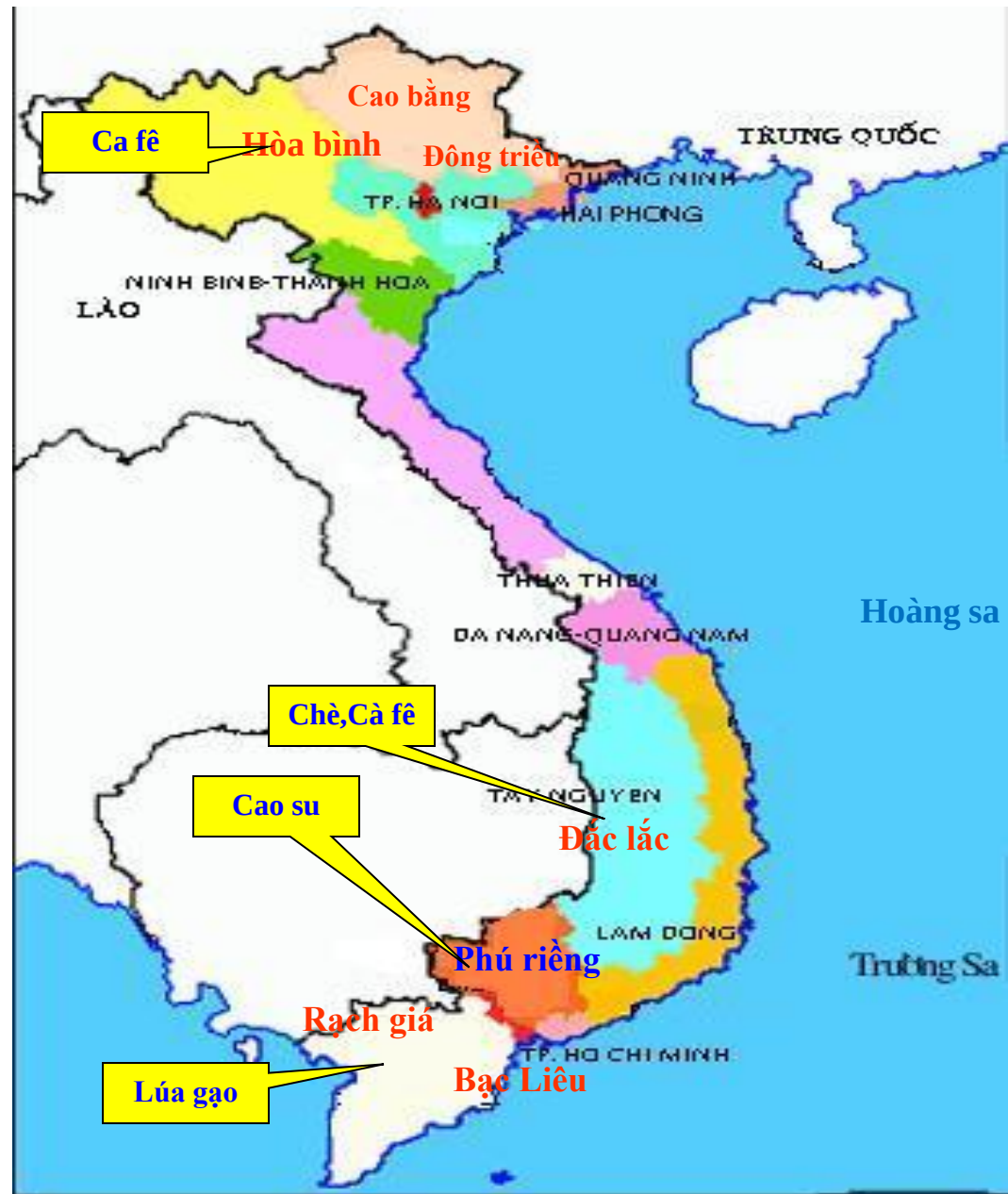

Về quy mô đầu tư khai thác

Biểu đồ nguồn vốn đầu tư của các công ty tư bản Pháp ở Đông Dương (triệu phrăng)

Nông nghiệp

Cạo mủ cao su

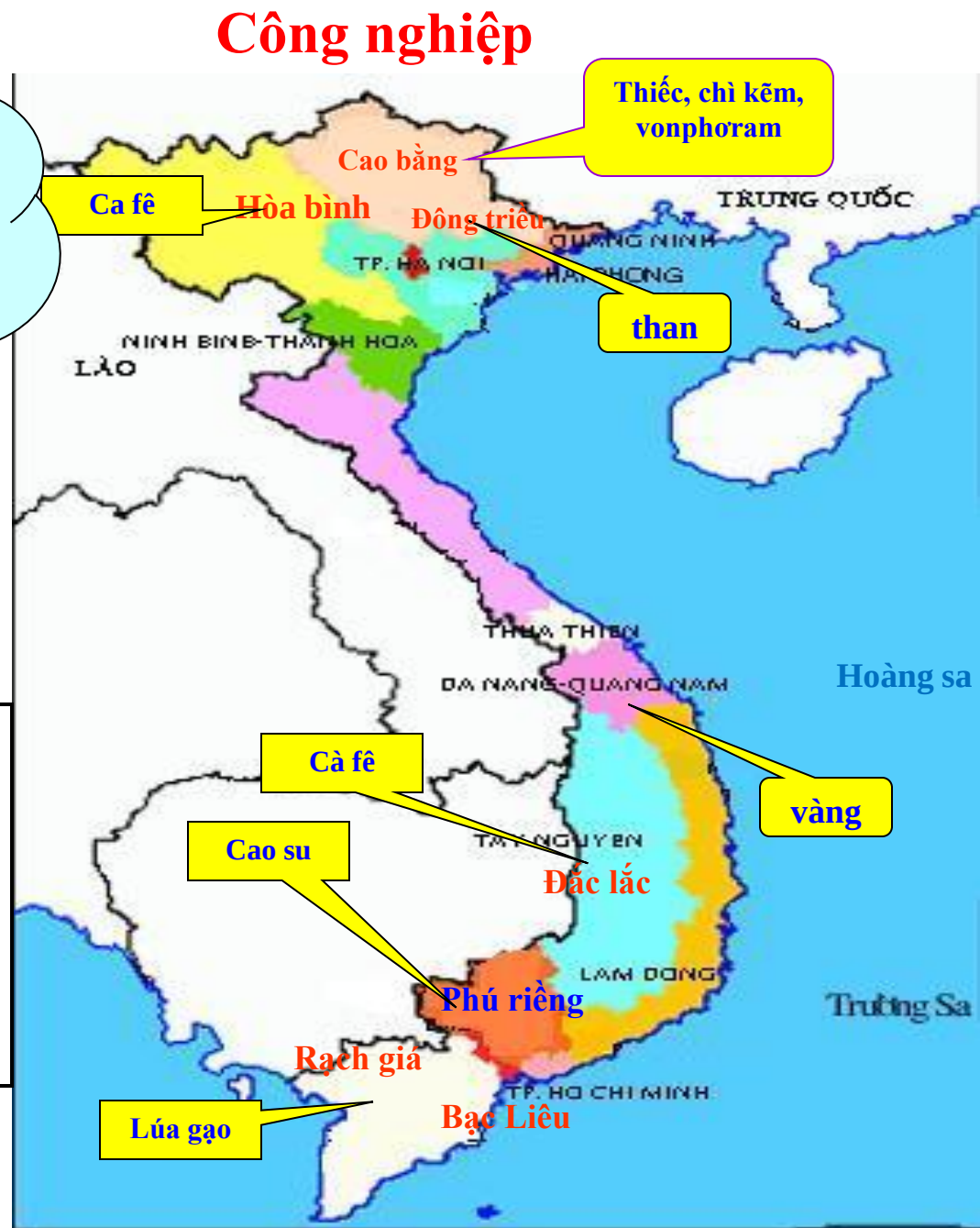

**Công nhân cao su làm việc dưới
sự giám sát của ông chủ người Pháp**

**“Cao su đi dễ khó về
Khi đi trai tráng, khi về bủng beo
Cao su đi dễ khó về
Khi đi mất vợ, khi về mất con
Cao su xanh tốt lạ đời
Mỗi cây bón một xác người công nhân.”**

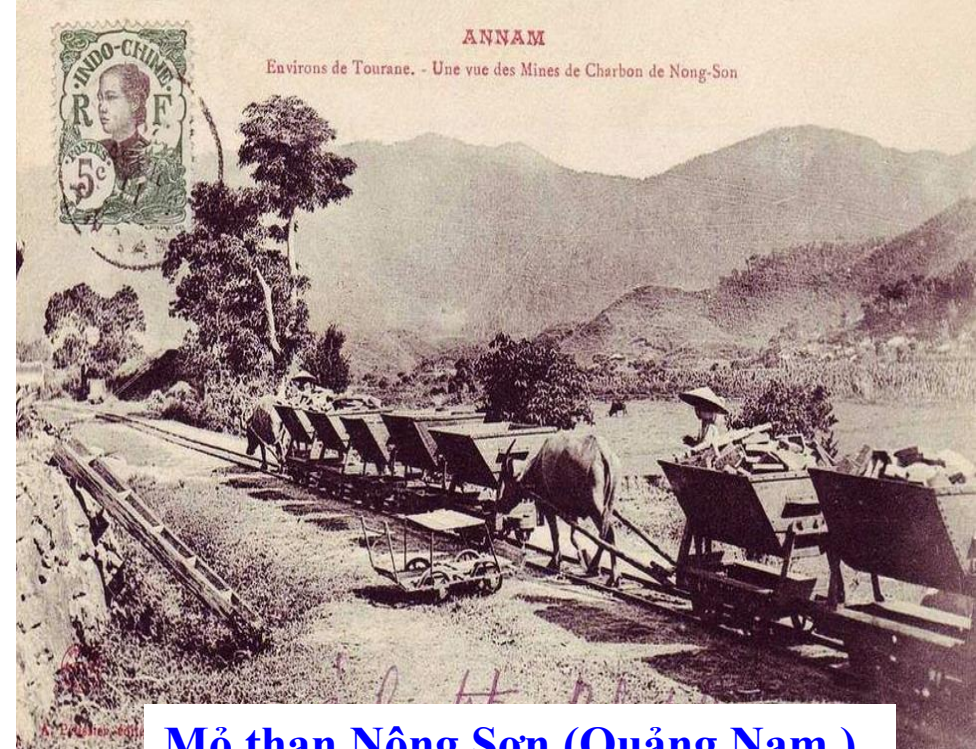
Tại sao Pháp
lại chú ý đầu
tư khai thác
cao su và than?

- Nhu cầu của thị trường.
- Thu lợi nhanh, nhiều, ít đầu tư về kĩ thuật.

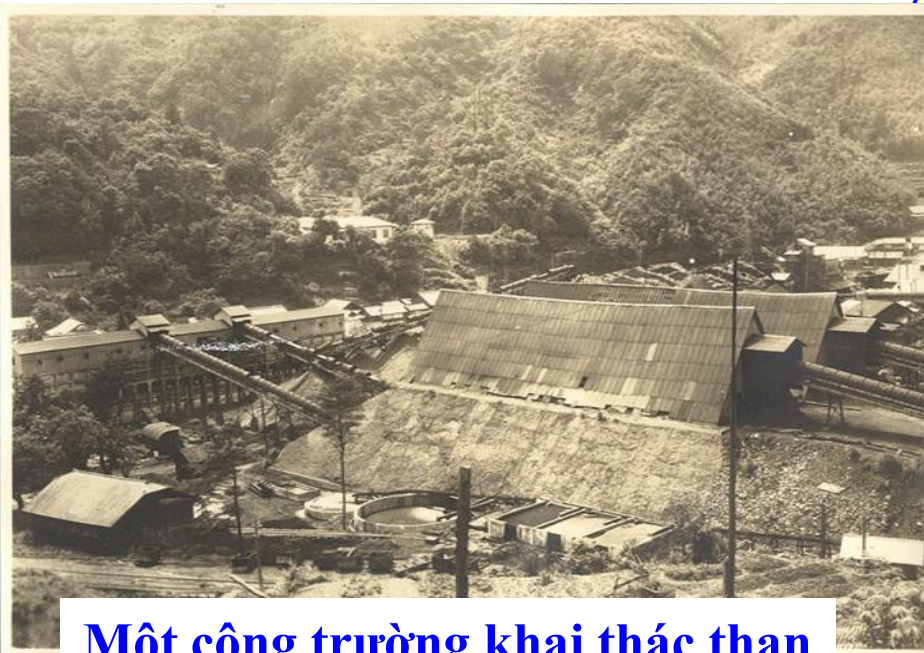

Mỏ than Mạo Khê (Quảng Ninh) thời Pháp thuộc

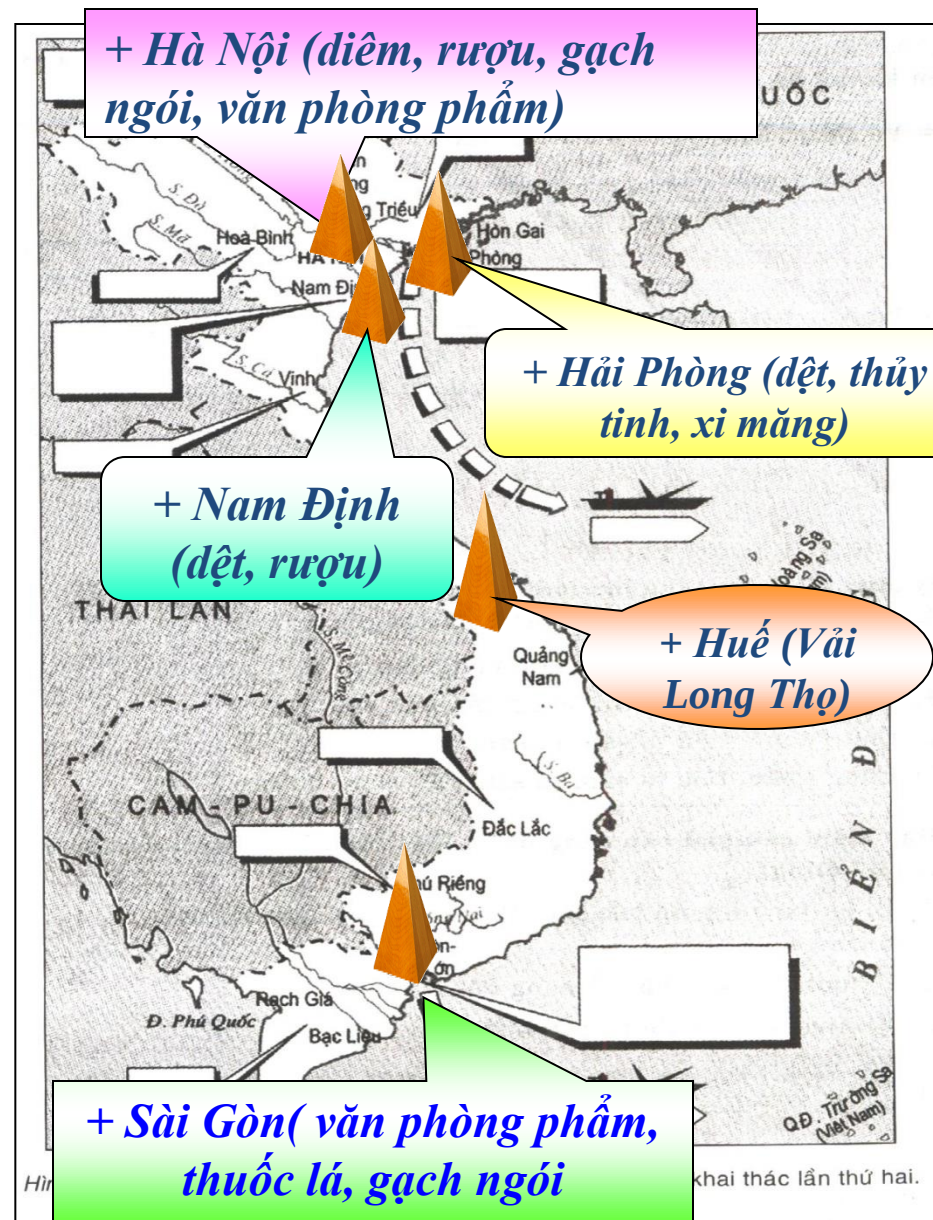

Mỏ than Nông Sơn (Quảng Nam)

Một công trường khai thác than

Mở thêm các cơ sở công nghiệp nhẹ

* Giao thông vận tải :

**Mục
đích của
Pháp
trong
GTVT?**

**Đến 1931: Pháp xây dựng được
2389km đường sắt trên lãnh thổ
Việt Nam**

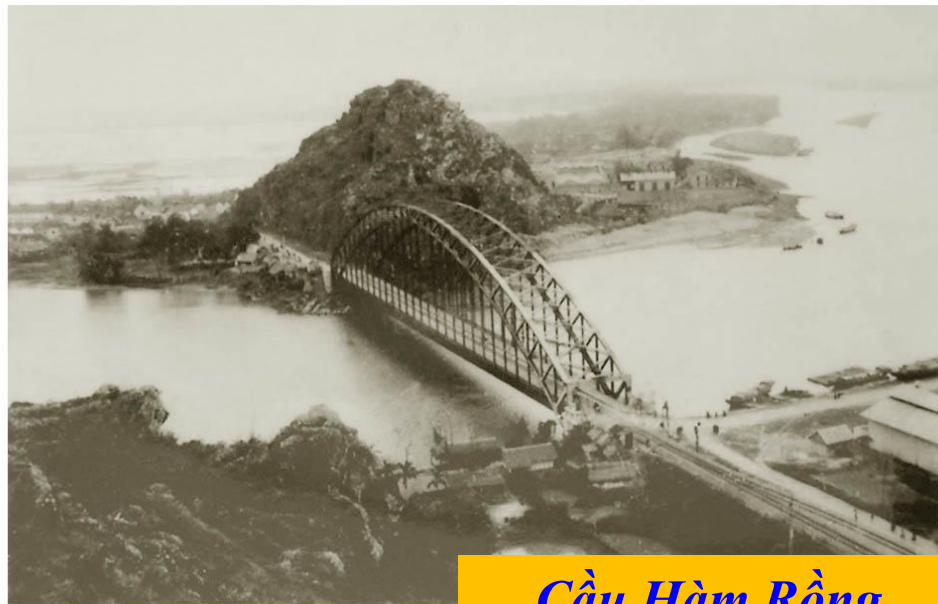

Tuyến đường sắt xuyên Việt

Cầu Long Biên

Cầu Hàm Rồng

Ga xe lửa Mỹ Tho

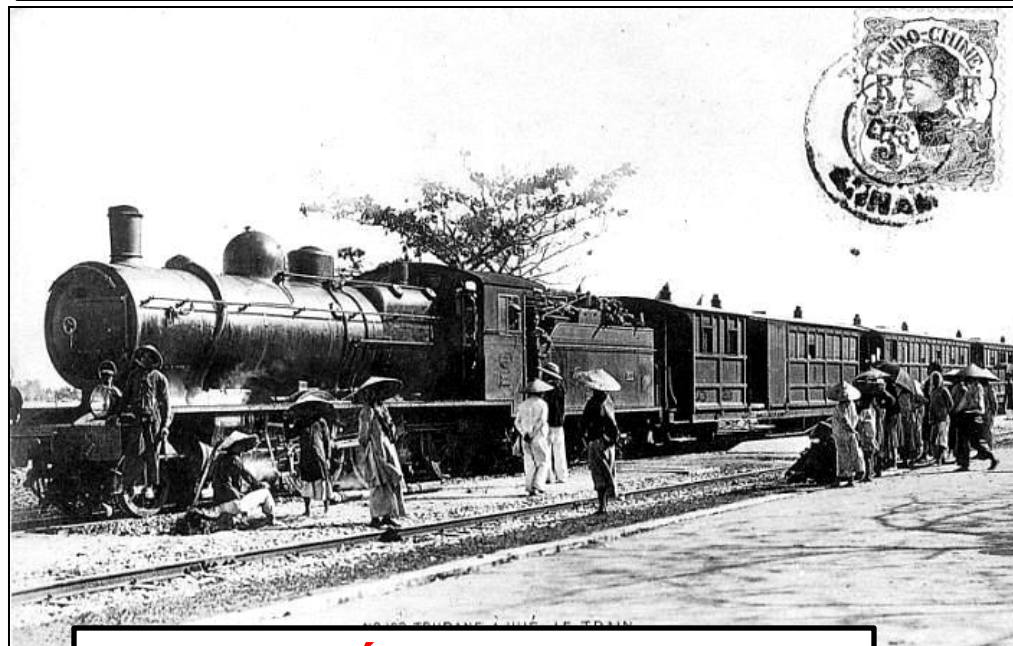
Chợ Đồng Xuân thời Pháp thuộc

Chợ Bến Thành thời Pháp thuộc

Cầu Long Biên năm 1925

Đường sắt thời Pháp thuộc

Phố Hàng Đào năm 1926

Phố Tràng Tiền năm 1921

Ngân hàng Đông Dương

Tiền giấy Việt Nam thời thuộc Pháp

PROTECTORAT DU TONKIN

北圻保護

Année 1933

Nom

Age

Profession

Hameau

Village

Canton

Circonscription

Province

Carte à 2\$50 + 10 ou 15 centièmes additionnels au profit du Budget provincial exclusifs de toute perception supplémentaire.

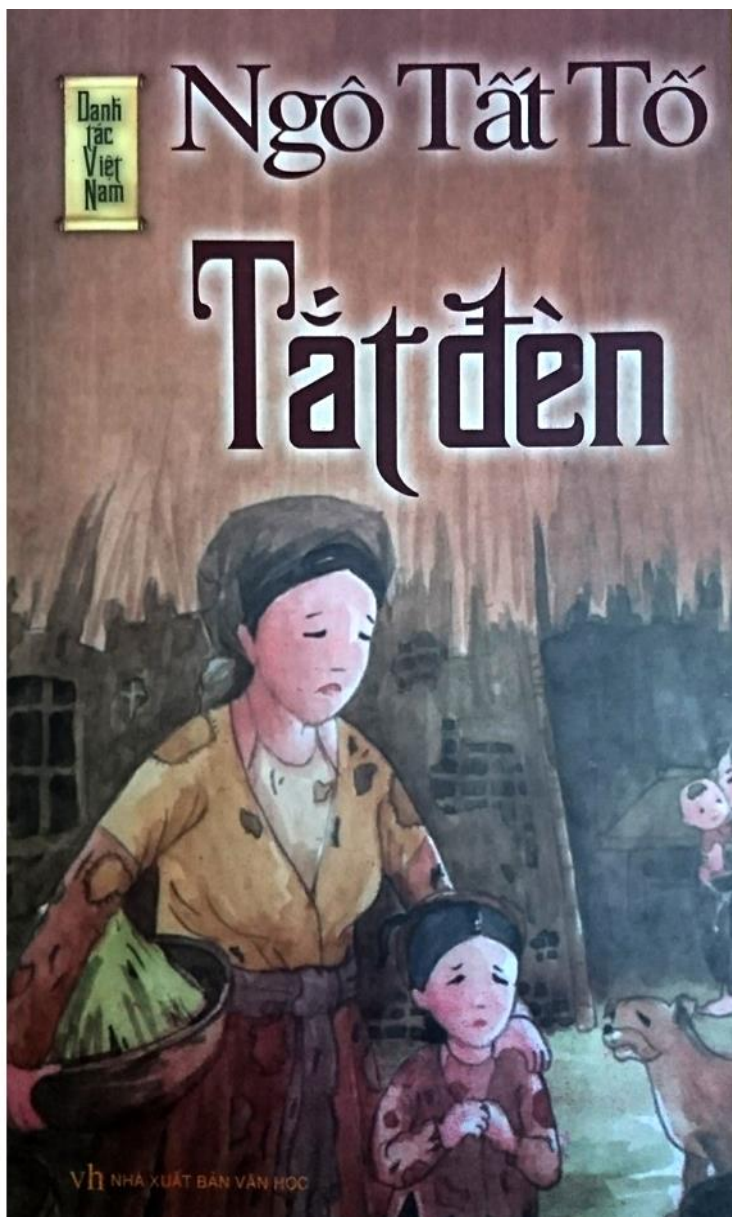
Người có thẻ phải mang luôn trong mình

驗體花油孫固駝

• Emplacement pour photographie

(facultatif)

Thẻ thuế thân của nhân dân Việt Nam.

Chị Dậu

Tiểu thuyết “Tắt đèn”

BÀI 14: VIỆT NAM SAU CHIẾN TRANH THẾ GIỚI THỨ NHẤT

1. Chương trình khai thác thuộc địa lần thứ hai của thực dân Pháp.

*** Nguyên nhân:**

*** Chính sách khai thác của Pháp:**

- Nông nghiệp: tăng cường đầu tư vốn, chủ yếu vào các đồn điền và cao su.
- Công nghiệp:
 - + Chú trọng khai thác mỏ (đặc biệt là than), nhiều công ti mới ra đời.
 - + Mở thêm một số cơ sở công nghiệp chế biến.
- Thương nghiệp: Pháp độc quyền, đánh thuế nặng vào hàng hóa nhập vào Việt Nam.
- GTVT: phát triển hệ thống đường sắt xuyên Đông Dương.
- Tài chính: Ngân hàng Đông Dương nắm quyền chỉ huy nền kinh tế Đông Dương.

II. Các chính sách chính trị, văn hoá - giáo dục (SGK).

III. Xã hội Việt Nam phân hóa.(xem các giai cấp trang 57-58 sgk)

**Giai cấp địa
chủ phong
kiến**

**Tầng lớp tiểu
tư sản
thành thị**

Giai cấp tư sản

**XÃ HỘI
VIỆT NAM
PHÂN HÓA**

**Giai cấp
nông dân**

**Giai cấp
công nhân**

SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	-Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản			
Tiểu tư sản			
Nông dân			
Công nhân			

SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/ Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	- Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Địa chủ nhỏ Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản			
Tiểu tư sản			
Nông dân			
Công nhân			

SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/ Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	- Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Địa chủ nhỏ Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản	- Tư sản mại bản - Tư sản dân tộc	- Giàu có, có quyền lợi kinh tế gắn chặt với Pháp - Có khuynh hướng kinh doanh độc lập, thế lực nhỏ yếu	-Làm tay sai cho Pháp - Có tinh thần chống đế quốc, chống phong kiến; thái độ không kiên định, dễ thỏa hiệp
Tiểu tư sản			
Nông dân			
Công nhân			

SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/ Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	- Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Địa chủ nhỏ Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản	- Tư sản mại bản - Tư sản dân tộc	- Giàu có, có quyền lợi kinh tế gắn chặt với Pháp - Có khuynh hướng kinh doanh độc lập, thế lực nhỏ yếu	- Làm tay sai cho Pháp - Có tinh thần chống đế quốc, chống phong kiến; thái độ không kiên định, dễ thỏa hiệp
Tiểu tư sản	- Trí thức, học sinh, sinh viên, dân nghèo thành thị,...	- Nghèo, đời sống bấp bênh, bị chèn ép, khinh rẻ, dễ bị phá sản, thất nghiệp	- Có tinh thần hăng hái Cách mạng, chống Pháp, đặc biệt bộ phận trí thức, học sinh, sinh viên
Nông dân			
Công nhân			

SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/ Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	- Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Địa chủ nhỏ Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản	- Tư sản mại bản - Tư sản dân tộc	- Giàu có, có quyền lợi kinh tế gắn chặt với Pháp - Có khuynh hướng kinh doanh độc lập, thế lực nhỏ yếu	- Làm tay sai cho Pháp - Có tinh thần chống đế quốc, chống phong kiến; thái độ không kiên định, dễ thỏa hiệp
Tiểu tư sản	- Trí thức, học sinh, sinh viên, dân nghèo thành thị,...	- Nghèo, đời sống bấp bênh, bị chèn ép, khinh rẻ, dễ bị phá sản, thất nghiệp	- Có tinh thần hăng hái Cách mạng, chống Pháp, đặc biệt bộ phận trí thức, học sinh, sinh viên
Nông dân	- Nông dân tá điền - Công nhân...	- Nghèo khổ, bị bóc lột cùng hóa và phá sản hàng loạt	- Là lực lượng hăng hái và đông đảo nhất của cách mạng
Công nhân			

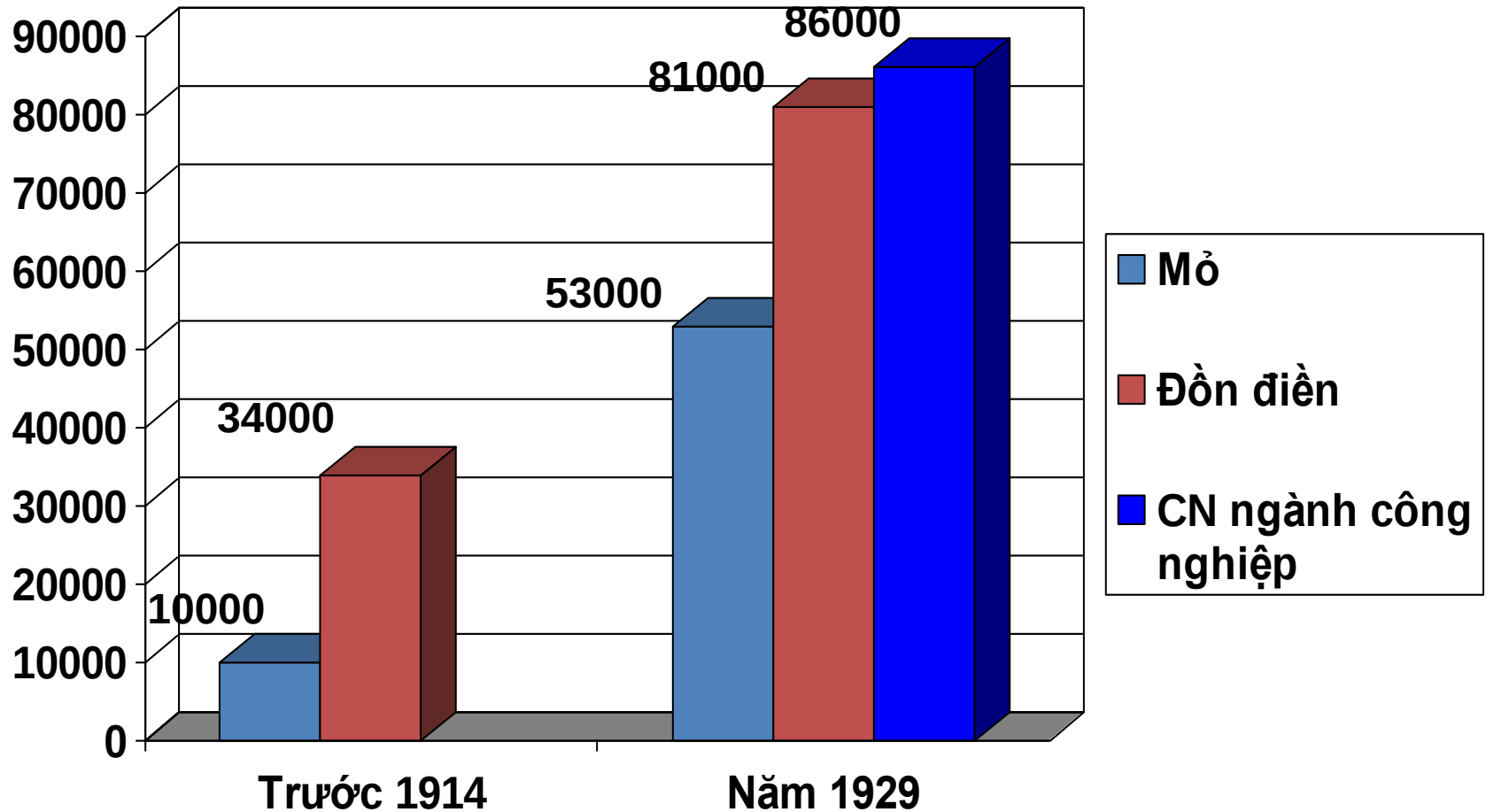
SỰ PHÂN HÓA CÁC GIAI CẤP, TẦNG LỚP TRONG XÃ HỘI VIỆT NAM

Giai cấp, tầng lớp	Phân hóa/ Thành phần	Địa vị kinh tế	Thái độ chính trị
Địa chủ phong kiến	- Đại địa chủ - Địa chủ vừa và nhỏ	- Giàu có, cấu kết chặt chẽ với Pháp - Thế lực kinh tế vừa và nhỏ	- Làm tay sai cho Pháp, đàn áp, bóc lột nhân dân - Đại chủ nhỏ Có tinh thần yêu nước, chống pháp khi có điều kiện
Tư sản	- Tư sản mại bản - Tư sản dân tộc	- Giàu có, có quyền lợi kinh tế gắn chặt với Pháp - Có khuynh hướng kinh doanh độc lập, thế lực nhỏ yếu	-Làm tay sai cho Pháp - Có tinh thần chống đế quốc, chống phong kiến; thái độ không kiên định, dễ thỏa hiệp
Tiểu tư sản	- Trí thức, học sinh, sinh viên, dân nghèo thành thị,...	- Nghèo, đời sống bấp bênh, bị chèn ép, khinh rẻ, dễ bị phá sản, thất nghiệp	- Có tinh thần hăng hái Cách mạng, chống Pháp, đặc biệt bộ phận trí thức, học sinh, sinh viên
Nông dân	- Nông dân tá điền - Công nhân...	- Nghèo khổ, bị bóc lột cùng hóa và phá sản hàng loạt	- Là lực lượng hăng hái và đông đảo nhất của cách mạng
Công nhân	- Phần lớn xuất thân từ nông dân	- Là đội ngũ làm thuê, bị bóc lột nặng nề	- Có tinh thần cách mạng, nhanh chóng vươn lên nắm quyền lãnh đạo Cách mạng nước ta

Nông dân Việt Nam trong thời kì Pháp thuộc

BIỂU ĐỒ VỀ SỐ LƯỢNG CÔNG NHÂN

So sánh cuộc khai thác thuộc địa lần thứ nhất và thứ hai

Đặc điểm	Cuộc khai thác thuộc địa lần thứ nhất	Cuộc khai thác thuộc địa lần thứ hai
Thời gian	1897-1914	1919-1929
Hoàn cảnh	Sau khi Pháp bình định xong về quân sự	Sau khi cuộc chiến tranh thế giới thứ nhất kết thúc
Mục tiêu	Bòn rút thuộc địa, làm giàu cho chính quốc.	Bù đắp những thiệt hại sau chiến tranh
Nội dung khai thác	Tập trung chủ yếu là khai khoáng sau mới đến nông nghiệp, thương nghiệp và giao thông vận tải.	Tập trung chủ yếu mở đồn điền cao su và khai mỏ sau đó là công nghiệp, giao thông vận tải, thương nghiệp và ngân hàng